

Kansainvälinen marttailta: Somalimaan naiset

Marttaliitto 2023

Hyvästä arjesta parempi maailma – Marttojen kehitysyhteistyön periaatteet

- tyttöjen ja naisten oikeudet, osallisuus ja toimeentulo
- Kotitalousneuvonta ja -taidot kehityksen välineenä
- kestävä kehitys sekä ilmastonmuutoksen ehkäiseminen ja siihen sopeutuminen
- kumppanuudet naisjärjestöjen ja kotitalousalan järjestöjen kanssa kehitysmaissa

YK:n kestävän kehityksen tavoitteet

Marttojen työssä tavoitteista keskeisimpiä ovat:

- **1. Ei köyhyyttä.** Toimimme vähiten kehittyneissä maissa.
- **2. Ei nälkää.** Ruokaturva ja hyvä ravitsemus.
- **3. Terveyttä ja hyvinvointia.** Hyvä ravitsemus ja seksuaalioikeudet.
- **5. Sukupuolten tasa-arvo.** Seksuaalioikeudet ovat osa ihmisoikeuksia ja osa neuvontatyötä. Tuemme naisten oikeutta omiin tuloihin ja päätöksentekoon.
- **10. Eriarvoisuuden vähentäminen.** Huomioimme vammaiset naiset läpileikkaavasti, vaikkei kyseessä olisi nk. vammaishanke.
- **13. Ilmastotekoja.** Kestävä kehitys, ilmastonmuutoksen ehkäiseminen ja siihen sopeutuminen.
- **17. Yhteistyö ja kumppanuus.** Paikalliset ja suomalaiset järjestöt yhteistyössä Marttojen kanssa. Järjestöt ja oppilaitokset yhdessä.

Somalimaa

- Somalimaa on Somalian itsehallintoalue. Se julistautui itsenäiseksi 1990-luvun alussa, mutta kansainvälisesti sitä ei ole tunnustettu.
- Karja on Somalimaan tärkein vientituote.
- Noin 55 % väestöstä on paimentolaisia tai puolipaimentolaisia. Loput asuvat kaupungeissa.
- Tärkeä osa Somalimaan kuten muunkin Somalian taloutta ovat rahalähetykset ulkomailta, joita toimittavat ulkomaille päätyneet pakolaiset.
- Tärkeä merkitys on myös Berberan satamalla, jonka kautta Somalimaa on kiinnittynyt maailmankauppaan.
- Pääkaupunki Hargeisa tuhoutui täysin sisällissodassa. Nyt osa paenneista palaa joko osittain tai kokonaan.
- Kuva Geed Deeblen luonnonpuistosta Hargeisan ulkopuolelta.

Arjen tunnuslukuja

- Monet somalimaalaiset elävät äärimmäisessä köyhyydessä ja pääkaupunki Hargeisaa on tullut paljon maan sisäisiä pakolaisia.
- Hargeisassa on 1,4 miljoonaa asukasta, koko Somalimaassa noin 3,5 miljoonaa.
- Keskipalkka on noin 200 dollaria. Monen tulot ovat tätä merkittävästi matalammat. Esim. 5000 litraa (tankillinen) vettä maksaa 17 dollaria.
- Naisten eliniänodote on 57 ja miesten 54 vuotta, Suomessa 84,5 ja 79,2.
- 15-24-vuotiaista naisista 55% osaa lukea, miehistä 74%.

Kausar Xarab

- 36-vuotias viiden lapsen äiti ja paikallisen naisryhmän johtaja.
- on ollut ryhmässä mukana kolme vuotta.
- ostaa kaupungin torilta vihanneksia ja myy ne oman kylän asukkaille. Kuivassa maassa ei ole mahdollista kasvattaa ympärisvuotisesti kasviksia itse, vaan tomaatit, perunat, sipulit ja bataatit tuodaan alueelle muualta, esimerkiksi naapurimaasta Etiopiasta.
- Ryhmän tuki on auttanut Kausaria löytämään pienyritykselleen asiakkaita ja BVO:lta hän on saanut tarvitsemaansa tietoa.
- ”Tunnen itseni viisaammaksi ja varmemmaksi, kun minulla on apuna kaikkien tieto ja osaaminen. Ryhmän naiset ovat hyviä ystäviäni.”

Rooda Hashi

- Työtön, pesee pyykkiä itselle ja kyläläisille
- Neljä lasta, tyttöjä ja poikia
- Asuu perinteisessä paimentolaisten telttakodissa

Nastexo Ahmed Mohamed

- 21-vuotias kuusivuotiaan Mohamed-pojan äiti
- Töissä WAAPO:n turvakodin keittiöllä
- Sai jäädä turvakodille asumaan kuusi vuotta sitten tullessaan maan pohjoisosista
- Raiskauksen uhri, jolle ei löytynyt turvaverkkoja omasta kotikylästä
- Nastexo saa asua turvakodilla siihen saakka, kun poika täyttää 11 vuotta.
- Kuvassa vasemmalla, oikealla turvakodin työntekijä Nesrin.

Paluumuuttajat Billan ja Hodan

- Somalimaalle on tyypillistä, että ulkomaille nuorena muuttaneet tai siellä syntyneet, kasvaneet ja opiskelleet palaavat entiseen kotimaahansa.
- Billan Ahmed (vas.) opiskeli Sambiasa ja toimii nyt WAAPO:n projektipäällikkönä.
- Hodan Ali Hassan opiskeli Iso-Britanniassa ja on nyt Hargeissassa MicroDahab-lainayrityksen toimitusjohtaja ja vastaa naisille myönnettävistä lainoista eri puolilla Somalimaata.
- ”Täällä on paljon tehtävää, koulutettuja tekijöitä tarvittaisiin vieläkin lisää. Meidän perässä tulee vielä muitakin kiinnostuneita.”

Suomalaiset paluumuuttajat

- Kuvassa Najah Hassan Mahamed sekä tyttäret (vasemmalta oikealle) Aisha, Jasmin ja Intisar Mustafe.
- Najah on perustanut Hargeisaan suomalaisen mallin mukaisen päiväkodin, jossa lapset pelaavat ja leikkivät suomalaisia leikkejä.
- Somalimaassa on paljon myös Suomesta entiseen kotimaahan joko kokonaan tai osin palanneita koulutettuja ihmisiä, joiden osaaminen tulee hankkeessa käyttöön.
- Somaliland Finnish Association on hankkeessa merkittävä verkostojen rakentajana ja seuraa hankkeen toteutumista Marttaliiton hankekäyntien välillä.
- Katso Yle Areenasta
 - Jasminin kaksi kotia –dokumentti lapsille (13 min)

Taloudellisia ja ravitsemustaitoja haavoittuvassa asemassa oleville naisille ja vammaisten lasten perheille

- Marttaliiton koordinoima hanke (2023-2026) voimaannuttaa Somalimaan haavoittuvassa asemassa olevia tyttöjä ja naisia sekä parantaa heidän toimeentuloaan ja ravitsemustaan.
- Keskeiset kansalaisjärjestöt saavat koulutusta ravitsemusneuvonnassa.

WAAPO – Women's Action for Advocacy and Progress Organization

- WAAPO järjestää työllistymistä edistäviä valmennuskursseja, erilaisia työpajoja, antaa parhaille yritysideoille starttirahoja ja ylläpitää Somalimaan ainoita turvakoteja.
- Toiminnan kohteina ovat muun muassa seksuaalista väkivaltaa kokeneet, maansisäiset pakolaiset ja vankilasta vapautuneet nuoret.

WAAPO:n toiminta

- Tytöt ja nuoret naiset opettelevat muun muassa:
 - Ruoanlaittoa, jotta he voivat perustaa pieniä ruokakioskeja.
 - Ompelua ompelijan ammattia varten.
 - Koodaavat.
 - Harjoittelevat englannin kieltä.
 - Oppivat perinteisiä tansseja, joita he voivat esittää erilaisissa juhlissa, kuten häissä.
- Hankkeessa myös palkataan kaksi alueellista ravitsemusneuvojaa.

BVO - Barwaaqo

Voluntary Organization

- BVO toimii muun muassa vammaisten lasten perheiden kanssa. Vammaisuus on Somalimaassa iso stigma eikä esimerkiksi kuulovammaisilla lapsilla yleensä ole mahdollisuutta päästä kouluun.
- BVO ylläpitää Somalimaan ainoaa oppilailleen ilmaista erityistä tukea tarvitsevien lasten koulua, jossa opiskellaan muun muassa viittomakielellä. Lapsilla on mahdollisuus liikuntaan ja leikkimiseen piha-alueella ja he saavat päivittäin lounaan.
- Lasten äideille opetetaan työpajoissa taitoja, joiden avulla he voivat työllistää itsensä ja siten saada toimeentulon perheelle.
- Hankkeessa perheet myös verkostoituvat ja kampanjoivat lasten oikeuksien toteutumisen puolesta.

BVO:n itseapuryhmät eli lainaringit

- BVO:n 20 hengen lainaringeissä (women's self help groups) naiset säästävät kukin pienen määrän rahaa yhteiseen kassaan, josta he saavat vuorollaan pienlainan alkupääomaksi oman yrityksen perustamiseen.
- Saadusta rahasta maksetaan korkoa ja vähitellen yhteinen kassa kasvaa ja mahdollistaa toiminnan kasvamisen.
- Yhdellä on ompelimo, toinen paistaa aamiaiseksi syötäviä laxoox-lettuja ja kolmas ostaa torilta käytettyjä kenkiä ja myy ne alueen asukkaille.
- BVO opettaa naisille pienyrityksen toiminnan mahdollistavia taitoja: rahan ja tuotteen arvo, katetuotto, säästäminen

Alueellinen vaikuttaminen

- Jokaisesta paikallisryhmästä kaksi edustajaa osallistuu kymmenen ryhmän yhteiseen alueelliseen toimintaan, jossa naiset vaikuttavat yhteisönsä asioihin.
- Naiset vaikuttavat päättäjiin vieden arjessaan kokemistaan asioita terveiset: mitä kylässä elämisen mahdollistamiseksi tarvitaan.
- Usein isoimmat muutokset tapahtuvat kuitenkin naisten omalla toiminnalla.
- Itsensä ja yhteisön puolesta puhuminen on tärkeä taito ja sen oppimiseen tarvitaan niin ryhmän muiden naisten kuin BVO:nkin tukea.
- Nämä naiset ovat jo ottaneet isoja askelia, Marttojen tuella he voivat ottaa niitä lisää.

Reseptejä netistä

- <https://suomisomaliaseura.fi/somalialainen-ruokakulttuuri/>
- <https://somaliliitto.fi/somalikulttuuri/ruoka/>
- <https://www.meillakotona.fi/reseptit/sambuusit-eli-somalialaiset-piiraat>

Sinä, yhdistys ja piiri toimintamme tukena

- Lahjoita. www.martat.fi/kertalahjoitus-ulkomaan-kerays
- Järjestä Ilta Somalimaan naisille omassa yhdistyksessäsi.
- Ehdota piirisi vuosikokoukseen aiheeksi Marttojen kansainvälinen työ. Puhujaksi voi pyytää piirin kansainvälistä marttaa tai Terhi Lindqvistiä Marttaliitosta.
- Yhdistyksen porukka voi kerätä lahjoituksen Lokakuu on puurokuu -tapahtuman yhteydessä tai muutoin.
- Pidetään me jokainen kehitysyhteistyötämme esillä - Ollaan yhteydessä!

